

СТРУКТУРНО-АНАЛІТИЧНЕ ОБҐРУНТУВАННЯ ВЗАЄМОЗВ'ЯЗКІВ І УМОВ ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ ГАРМОНІЗОВАНОЇ ВЗАЄМОДІЇ СТЕЙКХОЛДЕРІВ РЕГІОНАЛЬНОЇ ЕКОНОМІКИ

© 2015 ВАРЦАБА В. І.

УДК 338.24: 332.14

Варцаба В. І. Структурно-аналітичне обґрунтування взаємозв'язків і умов забезпечення гармонізованої взаємодії стейкхолдерів регіональної економіки

Метою статті є теоретичне обґрунтування необхідності пошуку забезпечення раціональності та гармонійності взаємовідносин регіонального соціуму, що вимагає відповідного структурно-аналітичного обґрунтування і формування мережі необхідних для цього взаємозв'язків і умов взаємодії стейкхолдерів регіональної економіки. Аналітично обґрунтовано, що результати діяльності регіональних суспільних систем (РСС) прямим чином визначаються кількісними та якісними показниками структури взаємодіючих суб'єктів, типами та кількісними значеннями характеристик прямих і зворотних зв'язків між суб'єктами та об'єктами управління в цій системі, а також кількісними та якісними характеристиками ефективності трансформації, обумовленої цією структурою та зв'язками. Визначено, що додатковим регіональним ресурсом можуть і повинні виступати організаційна складова, яка відображається коефіцієнтами зворотних зв'язків у системі, та економічна складова, яка відображається числовими оцінками у вигляді коефіцієнтів ефективної/неефективної трансформації ресурсів підсистемами груп стейкхолдерів РСС. Подальші дослідження слід спрямувати на розробку рекомендацій щодо адаптації отриманих результатів до умов забезпечення гармонізованої взаємодії головних стейкхолдерів регіональних суспільних систем.

Ключові слова: стейкхолдери регіональної економіки, регіональний менеджмент, типова управлінська пара, взаємозв'язки, умови взаємодії, коефіцієнт трансформації.

Рис.: 2. **Формул.:** 14. **Бібл.:** 21.

Варцаба Віра Іванівна – кандидат економічних наук, доцент, завідувачка кафедри фінансів і банківської справи, Ужгородський національний університет (пл. Народна, 3, Ужгород, Закарпатська обл., 88000, Україна)

E-mail: vira.vartsaba@gmail.com

УДК 338.24: 332.14

UDC 338.24: 332.14

Варцаба В. И. Структурно-аналитическое обоснование взаимосвязей и условий обеспечения гармонизированного взаимодействия стейкхолдеров региональной экономики

Целью статьи является теоретическое обоснование необходимости поиска обеспечения рациональности и гармоничности взаимоотношений регионального социума, что требует соответствующего структурно-аналитического обоснования и формирования сети необходимых для этого взаимосвязей и условий взаимодействия стейкхолдеров региональной экономики. Аналитически обосновано, что результаты деятельности региональных общественных систем (РОС) напрямую определяются количественными и качественными показателями структуры взаимодействующих субъектов, типами и количественными значениями характеристик прямых и обратных связей между субъектами и объектами управления в этой системе, а также количественными и качественными характеристиками эффективности трансформации, обусловленной этой структурой и связями. Определено, что дополнительным региональным ресурсом могут и должны выступать организационная составляющая, отображаемая коэффициентами обратных связей в системе, и экономическая составляющая, выражаемая числовыми оценками в виде коэффициентов эффективной/неэффективной трансформации ресурсов подсистемами групп стейкхолдеров РОС. Дальнейшее исследование нужно направить на разработку рекомендаций относительно адаптации полученных результатов к условиям обеспечения гармонизированного взаимодействия главных стейкхолдеров региональных общественных систем.

Ключевые слова: стейкхолдеры региональной экономики, региональный менеджмент, типичная управленческая пара, взаимосвязи, условия взаимодействия, коэффициент трансформации.

Рис.: 2. **Формул.:** 14. **Библ.:** 21.

Варцаба Вера Ивановна – кандидат экономических наук, доцент, заведующая кафедрой финансов и банковского дела, Ужгородский национальный университет (пл. Народная, 3, Ужгород, Закарпатская обл., 88000, Украина)

E-mail: vira.vartsaba@gmail.com

Vartsaba V. I. Structural-Analytical Substantiation of Relationships and Conditions to Ensure a Harmonized Interaction between Stakeholders in the Regional Economy

The article is aimed at a theoretical substantiation of necessity to search for ensuring the rationality and harmony of relationships in regional society that requires a corresponding structural-analytical substantiation along with formation of a network of relationships and terms of engagement of stakeholders in the regional economy. It has been analytically proved that results of the regional social systems (ROS) are directly determined by quantitative and qualitative indicators of the structure of interacting entities, by types and quantitative values of characteristics of both the backward and forward linkages between subjects and objects in this management system, as well as quantitative and qualitative characteristics of the transformation efficiency resulting from this structure and relationships. It has been determined that as additional regional resource can and should serve the organizational component, displayed through feedbacks in the system, together with the economic component, expressed numerically as estimates of the coefficients to the efficient/inefficient transformation of resources by subsystems/groups of the ROS stakeholders. Further research should be directed to elaboration of recommendations on adaptation of the results obtained to ensure the conditions of harmonized interaction between the main stakeholders in the regional public systems.

Key words: stakeholders in the regional economy, regional management, typical management couple, relationships, interaction terms, transformation ratio.

Fig.: 2. **Formulae:** 14. **Bibl.:** 21.

Vartsaba Vira I. – Candidate of Sciences (Economics), Associate Professor, Head of the Department of Finance and Banking, Uzhgorod National University (pl. Narodna, 3, Uzhgorod, Zakarpatska obl., 88000, Ukraine)

E-mail: vira.vartsaba@gmail.com

Сучасна економічна і управлінська наука може і повинна сприяти створенню гармонічної економіки, а за великим рахунком – і гармонічного суспільства, основаного на знаннях, яке повинно управлятися за принципами, законами і технологіями

«гармонійного менеджменту», використовуючи основні науково-теоретичні принципи гармонії й гармонізації.

Саме цими принципами обумовлюється необхідність і доцільність динамічного розвитку гармонізованого управління і менеджменту з відповідними якісними і

кількісними характеристиками їх використання у всіх тих сферах людської активності, які орієнтовані на нові знання: управління, політика, бізнес, виробництво тощо.

Основою будь-якої управлінської технології в рамках гармонізованого управління і менеджменту має служити зміна традиційних відносин між суб'єктом управління (СУ) і об'єктом управління (ОУ) на активізацію ролі ОУ в процесах і процедурах його впливу на СУ шляхом формування і культивування в системі реорганізаційних відносин.

У зв'язку з цим виглядає цілком виправданою необхідність обґрунтування ефективної структури, взаємозв'язків і умов взаємодії елементів типової управлінської пари «суб'єкт управління – об'єкт управління» як необхідного базису пошуку моделі інноваційної управлінської технології гармонізації відносин учасників регіонального розвитку.

Слід вказати, що проблема гармонізації відносин у рамках «суб'єкт – об'єкт» з метою підвищення ефективності їх взаємодії уже стала предметом зацікавленості вітчизняних і зарубіжних науковців так само, як і способи та підходи до гармонізації буття окремої особистості та їх різноманітних груп. Роботи щодо гармонізації економічних інтересів належать таким українським дослідникам, як Попова Н. М., Єлагін В. П., Безбожний В. Л., Богомолова Н. І., Ляшенко О. М., Шаріпова О. С., Статівка Н. В. та ін. [1–10].

Про доцільність і необхідність використання таких технологій організації взаємодії керівництва («СУ») і підлеглих («ОУ») в органах державного управління на описово-рекомендаційному рівні уже наголошувалось авторами робіт [11; 12; 13]. Важливим кроком у дослідженнях проблем трансформації економічних інтересів слід вважати появу робіт з результатами дослідження «взаємодії», «балансу», «сполучення», «погодження», «узгодження» інтересів суспільства і суб'єктів ринку, держави і регіонів, регіонів і суб'єктів господарювання, суб'єктів і суб'єктів, якими започатковано одночасний розгляд і погодження інтересів двох сторін.

У цьому контексті привертає увагу активізація роботи російських дослідників, які підійшли до вирішення цієї проблеми не через використання традиційних управлінських підходів з організації «взаємодії», «балансу», «сполучення», «погодження» і «узгодження» економічних інтересів, а через систему їх управлінської гармонізації [14; 15; 16].

Однак більшість уже відомих і опублікованих результатів досліджень мають, головним чином, описово-рекомендаційний характер, не розкриваючи природи, суті, можливостей і умов забезпечення гармонізованої взаємодії двох елементів системи «суб'єкт управління – об'єкт управління» в управлінських категоріях «вплив – виконання – зворотний зв'язок – коригування».

Стабільність роботи будь-якої соціально-економічної системи загалом є і повинна бути наслідком зусиль з гармонізації цілей та інтересів всіх складових її структури відповідним органом управління. При цьому, в основі будь-якої управлінської технології, яку можна буде вважати «гармонізованою», повинні ле-

жати методи і прийоми гармонізованого встановлення обґрунтованих значень коефіцієнтів трансформації спожитих ресурсів у генерований результат кожним із учасників процесу, сформульованих на загальносистемному рівні у вигляді спільної для всіх зацікавлених у розвитку системи учасників місії, бачення перспектив, мети, цілей, потреб та інтересів.

Поведінка всіх учасників соціально-економічного розвитку регіональних суспільних систем (РСС), які були ідентифікованих автором у [17, с. 213–220] як основних ключових гравців в умовах лібералізованого ринку («Влада», «Бізнес», «Наука» і «Громадянське суспільство»), повинна ґрунтуватися на засадах теорії раціонального вибору, покладеної в основу більшості відомих сьогодні теоретичних моделей побудови суспільних відносин [18, с. 173–179]. Основні положення цієї теорії та моделей спрямовані на визначення раціональності поведінки людини в процесі прийняття нею рішень, а в контексті названої схеми – прийняття рішень всіма зайнятими в процесі управління життєдіяльністю РСС органами управління, у т. ч. і окремими людьми – функціонерами регіонального менеджменту та їх організованими групами – органами управління суб'єктів всіх сфер життєвої активності.

Забезпечення раціональності поведінки названих вище учасників РСС вимагає відповідного структурно-аналітичного обґрунтування створення необхідної мережі взаємозв'язків та умов їх взаємодії.

Скориставшись для цього сформульованою в праці [19, с. 86] умовою стабільної поведінки в ринковому оточенні як кожної із складових, так і системи загалом, яка вимагає утримання співвідношення коефіцієнтів трансформації суб'єктів $K_{TP(CY)}$ і об'єктів $K_{TP(OY)}$ процесу управління в межах $\alpha_{OY-CY} < 1 / (K_{TP(CY)} \cdot K_{TP(OY)})$, представимо та опишемо, для прикладу, типову управлінську пару «влада – бізнес» у вигляді послідовного з'єднання ланок «суб'єкт – об'єкт» (рис. 1) з подальшим розповсюдженням отриманих результатів на процеси взаємодії всіх інших учасників.

У першому наближенні послідовне з'єднання учасників РСС «влада – бізнес» може бути представлене у вигляді типової управлінської пари, кожна зі складових якої трансформує вхідні ресурси влади (Res_B) і бізнесу (Res_B) у необхідні регіональній спільноті вихідні управлінські рішення ланки «влада» (Rez_B) та вихідні результати діяльності ланки «бізнес» (Rez_B), генеровані за рішенням менеджменту бізнес-складової з урахуванням рекомендаційних впливів влади.

При цьому, відношення вартості W_{REZ-B} генерованих бізнесом результатів до вартості використаних у цьому процесі ресурсів W_{RES-B} будемо вважати коефіцієнтом трансформації ланки «бізнес», тобто

$$K_{TPB} = W_{REZ-B} / W_{RES-B} \quad (1)$$

Аналогічним чином, відношення вартості W_{REZ-B} генерованих ланкою «влада» управлінських впливів до вартості витрачених для цього ресурсів W_{RES-B} вважатимемо коефіцієнтом трансформації ланки «влада»

$$K_{TPB} = W_{REZ-B} / W_{RES-B} \quad (2)$$

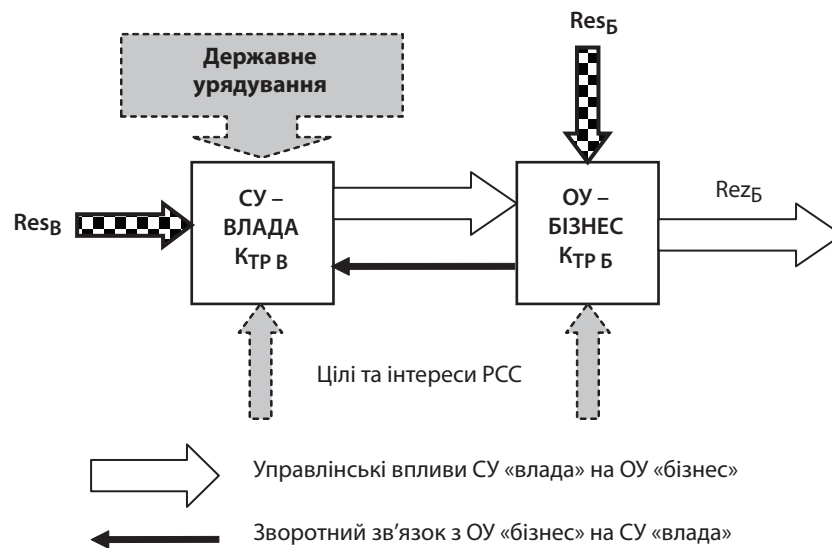

Рис. 1. Графічна інтерпретація типової управлінської пари «влада – бізнес»

Відомо, що загальний коефіцієнт трансформації K_{TPB-B} простого послідовного з'єднання ланок «влада – бізнес» без охоплення зворотним зв'язком є добутком коефіцієнтів K_{TPB} і $K_{TPB'}$, тобто

$$K_{TPB-B} = K_{TPB} \cdot K_{TPB'} \quad (3)$$

який визначається співвідношенням ринкової вартості генерованих бізнесом результатів W_{REZ-B} до вартості спожитих у процесі їх спільної діяльності ресурсів W_{RES-B} і $W_{RES-B'}$.

Тоді

$$K_{TPB-B} = W_{REZ-B} / (W_{RES-B} + W_{RES-B'}) \geq 1. \quad (4)$$

Вихідний результат взаємодії пари «влада – бізнес», як уже вказувалось автором у праці [19, с. 85], відповідає аналітичному опису типової ланки, яка охоплена зворотним зв'язком

$$W_{REZ-B} = (W_{RES-B} + W_{RES-B'}) K_{TPB} \times K_{TPB'} / (1 - \alpha_{B-B} \cdot K_{TPB} \cdot K_{TPB'}), \quad (5)$$

де α_{B-B} – коефіцієнт зворотного зв'язку, який може бути або негативним (зі знаком «-»), або позитивним (зі знаком «+»).

Аналізуючи можливі варіанти залежності результативності процесів взаємодії цих двох складових W_{REZ-B} від значень K_{TPB} , $K_{TPB'}$ і α_{B-B} (за умови забезпеченості необхідними ресурсами W_{RES-B} і $W_{RES-B'}$), ми повинні враховувати такі припущення і обмеження:

- † коефіцієнт трансформації ланки «бізнес» K_{TPB} за притаманною від природи націленістю бізнесу на генерування прибутку повинен бути

$$K_{TPB} \geq 1; \quad (6)$$

- † коефіцієнт трансформації ланки «влада» $K_{TPB'}$ залежно від ситуації може змінюватися в діапазоні

$$0 < K_{TPB'} \leq 1; \quad (7)$$

- † коефіцієнт зворотного зв'язку α може змінюватися в таких межах

$$0 \leq \alpha_{B-B} < 1 / (K_{TPB} \cdot K_{TPB'}). \quad (8)$$

При цьому, якщо $\alpha = 0$, то рівняння (5) вироджується в рівняння

$$W_{REZ-B} = (W_{RES-B} + W_{RES-B'}) \cdot K_{TPB} \cdot K_{TPB'} = (W_{RES-B} + W_{RES-B'}) \cdot K_{TPB-B} \quad (9)$$

яке описує розімкнуту систему, в якій зворотний зв'язок не впливає на результати її діяльності у зв'язку з тим, що суб'єкт управління, хоча і отримує від об'єкта інформацію через канал зворотного зв'язку, не використовує її в процесі прийняття рішень, реалізуючи виключно директивний і регулюючий типи (стиль, манеру) управління.

Якщо ж $\alpha_{B-B} > 0$, то цілком очевидно, що результат функціонування бізнес-складової W_{REZ-B} буде зростати. У цьому випадку слід піддати аналізу умови і джерела зростання α_{B-B} , якими виступають значення коефіцієнтів K_{TPB} і $K_{TPB'}$.

Головним обмеженням взаємодії типової пари «влада – бізнес» є дотримання умови $\alpha_{B-B} < 1 / (K_{TPB} \cdot K_{TPB'})$, оскільки зі зростанням α_{B-B} стабільність їх взаємодії спадає, а при досягненні значення $\alpha_{B-B} = 1 / (K_{TPB} \cdot K_{TPB'})$ система знаходиться на межі зриву лінійного режиму, втрати керованості та прагнучиме нарощення W_{REZ-B} за всяку ціну, всупереч здоровому глузду, існуючим законам та інтересам як влади, так і бізнесу.

Якщо припустити, що в процесі реалізації регіональним менеджментом державної політики, законів, регулювань, планів і програм найбільш раціональним значенням коефіцієнта трансформації суб'єкта управління повинно бути значення $K_{TPB} = 1$, яке відповідає режиму простого доведення до діючих у регіоні бізнесів директивних, регулюючих і мотиваційних управлінських впливів органів управління державою, то вираз (5) трансформується до такого вигляду:

$$W_{REZ-B} = (W_{RES-B} + W_{RES-B'}) \cdot K_{TPB'} / (1 - \alpha_{B-B} \cdot K_{TPB'}). \quad (10)$$

Тобто, вираз (10) описує роботу керованої бізнес-структури без креативних втручань регіональної керуючої складової ($K_{TPB} = 1$).

При цьому зрозуміло, що якщо коефіцієнт α_{B-B} за значенням наближатиметься до $\alpha_{B-B} = 1 / K_{TPB'}$ загроза втрати владою керованості бізнесом також залишається.

Отже, необхідність постійної присутності владних впливів і втручань, орієнтованих на утримання $\alpha_{Б-В}$ у межах $0 \leq \alpha_{Б-В} < 1 / (K_{ТВ} \cdot K_{ТВ})$ для забезпечення стабільності роботи типової пари «влада – бізнес» і виконання (за необхідності) потрібних коригувань шляхом формування раціональних за знаком і значенням коефіцієнтів зворотного зв'язку $\alpha_{Б-В}$, стає цілком очевидною.

Оскільки прерогатива використання інформації, яка надходить від бізнес-структури по каналу зворотного зв'язку традиційно належить суб'єкту управління [20, с. 214], то саме від інтерпретації отриманої інформації та її подальшого використання суб'єктом управління в процесі вироблення, прийняття і реалізації управлінських рішень суб'єктом («влада») і залежатиме утримання необхідних значень і знаку $\alpha_{Б-В}$ у визначених співвідношеннях (8) межах. При цьому будь-які впливи і втручання влади в діяльність бізнес-складової пари шляхом формування $K_{ТВ}$ і $\alpha_{Б-В}$ повинні бути спрямо-

вані на отримання парою «влада – бізнес» максимально допустимих результатів Rez_B вартістю W_{RESB} – головної цілі їх узгодженої співпраці.

У цьому контексті слід звернути увагу на той факт, що саме нерозривна єдність коефіцієнтів трансформації $K_{ТВ}$ і $K_{ТВ}$ забезпечує і умову наявності зворотного зв'язку ($\alpha_{Б-В} > 0$), і умову керованості системи [$\alpha_{Б-В} < 1 / (K_{ТВ} \cdot K_{ТВ})$]. Утримання ж $\alpha_{Б-В}$ у цих межах можливе тільки і винятково за умови дотримання спільної та узгодженої (гармонізованої) діяльності обох складових типової управлінської пари з використання наданих в їх розпорядження ресурсів W_{RESB} і W_{RES-B} та отримання результату W_{REZ-B} .

За умови забезпечення погодженої діяльності всіх ідентифікованих автором ключових учасників, основних гравців або стейкхолдерів економічного життя РСС отримуємо структурну схему взаємодії ключових груп впливу регіональної суспільної системи, яка представлена на рис. 2.

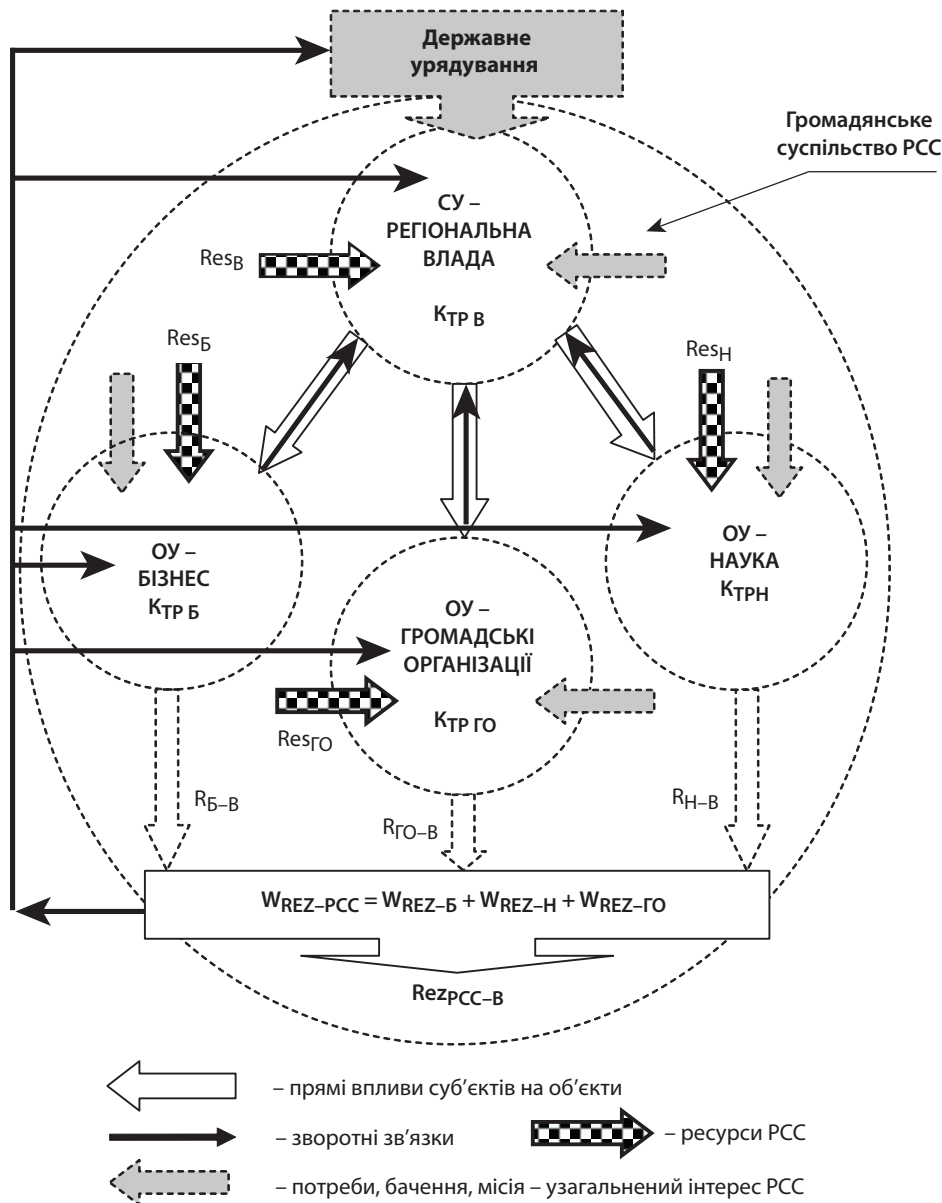

Рис. 2. Структурна схема взаємодії ключових груп впливу РСС*

Джерело: інтерпретація автора.

На рис. 2, відповідно до модифікованої автором у [17, с. 219] моделі взаємодії основних учасників РСС у просторі громадянського суспільства, виділено 4 групи: СУ – регіональна влада з коефіцієнтом трансформації K_{TPB} , ОУ-бізнес – множина регіональних бізнесових одиниць із загальним коефіцієнтом трансформації K_{TPB} , ОУ-наука – множина регіональних наукових одиниць із загальним коефіцієнтом трансформації K_{TPH} , ОУ-громадські організації – множина організованих представництв громадянського суспільства із загальним коефіцієнтом трансформації K_{TPGO} .

Взаємодію приналежних до РСС множин суб'єктів і об'єктів управління виділених груп стейкхолдерів у процесах трансформації своїх часток регіональних ресурсів ($Res_B, Res_B, Res_H, Res_{GO}$) забезпечує мережа прямих і зворотних зв'язків.

За аналогією з виразом (5) та із урахуванням (6), (7) і (8) результати взаємодії складових «влада» зі складовими «наука» і «громадянське суспільство» мають бути інтерпретовані такими залежностями:

$$W_{REZ-H} = (W_{RES-H} + W_{RES-B}) K_{TPB} \cdot K_{TPH} / (1 - \alpha_{H-B} \cdot K_{TPB} \cdot K_{TPH}), \quad (11)$$

$$W_{REZ-GO} = (W_{RES-GO} + W_{RES-B}) K_{TPB} \cdot K_{TPGO} / (1 - \alpha_{GO-B} \cdot K_{TPB} \cdot K_{TPGO}). \quad (12)$$

Отже, у першому наближенні можна вважати, що загальний результат діяльності виділених стейкхолдерів РСС є простою сумою досягнутих ними результатів за умови такої взаємодії з «владою», коли відповідні зворотні зв'язки $\alpha_{B-B}, \alpha_{H-B}$ і α_{GO-B} формуються з урахуванням обмежень (5), (11) і (12) щодо взаємної збалансованості значень коефіцієнтів трансформації $K_{TPB} - K_{TPB}, K_{TPB} - K_{TPH}, K_{TPB} - K_{TPGO}$. Тобто,

$$\begin{aligned} W_{REZ-PCC} &= W_{REZ-B} + W_{REZ-H} + W_{REZ-GO} = \\ &= (W_{RES-B} + W_{RES-B}) K_{TPB} \cdot K_{TPB} / (1 - \alpha_{B-B} \cdot K_{TPB} \cdot K_{TPB}) + \\ &+ (W_{RES-H} + W_{RES-B}) K_{TPB} \cdot K_{TPH} / (1 - \alpha_{H-B} \cdot K_{TPB} \cdot K_{TPH}) + \\ &+ (W_{RES-GO} + W_{RES-B}) K_{TPB} \cdot K_{TPGO} / (1 - \alpha_{GO-B} \cdot K_{TPB} \cdot K_{TPGO}) = \\ &= K_{TPB} \cdot [(W_{RES-B} + W_{RES-B}) K_{TPB} / (1 - \alpha_{B-B} \cdot K_{TPB} \cdot K_{TPB}) + \\ &+ (W_{RES-H} + W_{RES-B}) K_{TPH} / (1 - \alpha_{H-B} \cdot K_{TPB} \cdot K_{TPH}) + \\ &+ (W_{RES-GO} + W_{RES-B}) K_{TPGO} / (1 - \alpha_{GO-B} \cdot K_{TPB} \cdot K_{TPGO})]. \end{aligned} \quad (13)$$

Оскільки кожна складова типової управлінської пари інтерпретується коефіцієнтом трансформації K_{TP} спожитих нею ресурсів Res вартістю W_{RES} у генерований позитивний (негативний) результат Rez вартістю W_{REZ} , тобто $K_{TP} = W_{REZ} / W_{RES}$ [19, с. 83], типова управлінська пара PB -РСС інтерпретується коефіцієнтом трансформації K_{TPB} спожитих у регіоні ресурсів Res вартістю W_{RES} ($B + B + H + GO$) у генерований позитивний (негативний) для системи результат Rez вартістю $W_{REZ PCC}$ тобто $K_{TPB} = W_{REZ PCC} / W_{RES PCC}$ то стає очевидним, що складова виразу (13) є нічим іншим, як використаними у процесі життєдіяльності всієї множини суб'єктів РСС ресурсами.

Тобто,

$$W_{RES PCC} = [(W_{RES-B} + W_{RES-B}) K_{TPB} / (1 - \alpha_{B-B} \cdot K_{TPB} \cdot K_{TPB}) +$$

$$+ (W_{RES-H} + W_{RES-B}) K_{TPH} / (1 - \alpha_{H-B} \cdot K_{TPB} \cdot K_{TPH}) + (W_{RES-GO} + W_{RES-B}) K_{TPGO} / (1 - \alpha_{GO-B} \cdot K_{TPB} \cdot K_{TPGO})]. \quad (14)$$

Аналізуючи складові виразу (14), слід звернути увагу на той факт, що в категорію спожитих у процесі функціонування регіональних ресурсів, окрім вартості людських, фінансових, фізичних і природних ресурсів, потрапляють і такі складові, як $K_{TPB}, K_{TPB}, K_{TPH}, K_{TPGO}$ та $\alpha_{B-B}, \alpha_{H-B}, \alpha_{GO-B}$, які не мають вартісних характеристик, а є певними числовими показниками, допустимі межі змін яких обмежені умовами (6), (7) і (8). Саме тут доцільно згадати визначення відомого російського філософа і філолога, професора О. Ф. Лосева (1893 – 1988) «..., краса і благо, які існують завжди тільки у вигляді тих чи інших співрозмірностей, обов'язково є, щонайменше по своїй структурі, так або інакше областю чисто смислових операцій і, зокрема, тією або іншою числовою закономірністю» [21, Ч. 2, III, § 4.3]. Тобто, коли вартісні показники W_i визначаються ринковою кон'юнктурою і є екзогенними у відношенні до системи, то α_i та K_i виступають ендегенними числовими характеристиками системи, які визначаються суб'єктами активності і, таким чином, або приводять до «краси і блага» (гармонії), або не досягають цього (дисгармонія).

Тому присутність таких числових складових у виразі (14) свідчить, що додатковим регіональним ресурсом покращання результатів діяльності РСС за рахунок гармонізованого управління можуть і повинні виступати:

а) *організаційна складова*, яка відображається коефіцієнтами $\alpha_{B-B}, \alpha_{H-B}$ і α_{GO-B} та описує структуру взаємозв'язків між суб'єктами у вигляді мережі, типу і значень прямих і зворотних зв'язків у системі;

б) *економічна складова*, яка відображається значеннями коефіцієнтів $K_{TPB}, K_{TPB}, K_{TPH}$ і K_{TPGO} та є числовими оцінками ефективної/неефективної трансформації ресурсів підсистемами груп стейкхолдерів РСС.

ВИСНОВКИ

Таким чином, інтерпретація РСС у вигляді множини N суб'єктів (віднесених за певними ознаками до 4-х груп стейкхолдерів), які взаємодіють між собою в процесі функціонування через мережу прямих і зворотних зв'язків, дає можливість зробити висновок, що результати діяльності РСС прямим чином визначаються кількісними та якісними показниками структури взаємодіючих суб'єктів, типами і кількісними значеннями характеристик прямих і зворотних зв'язків між суб'єктами і об'єктами управління в цій системі, а також кількісними і якісними характеристиками ефективності трансформації ресурсів, обумовленої цією структурою і зв'язками.

У результаті такої інтерпретації, аналітичного опису і теоретичного аналізу залежності характеристик регіональної суспільної системи від стану і характеристик її організаційних та економічних складових, які визначаються суб'єктами управління, доказово продемонстровано доцільність подальших досліджень щодо розробки, впровадження, апробації, оцінки і рекомендацій з можливостей ефективного використання інноваційних методів, технологій, механізмів та інструментів формування

коефіцієнтів $\alpha_{B-B'}$, α_{H-B} , α_{GO-B} , K_{TPB} , K_{TPH} , K_{TRFO} на основі понять «гармонія» і «гармонізація» – гармонізованого управління і менеджменту соціально-економічним розвитком регіональних суспільних систем. ■

ЛІТЕРАТУРА

1. Попова Н. М. Оцінка значущості впливу чинників на формування передумов до гармонізації управлінської діяльності / Н. М. Попова, Ю. В. Березовський // Управління проектами та розвиток виробництва : зб. наук. пр. – Луганськ : СНУ ім. В. Даля. – 2011. – № 3 (39). – С. 57–62.

2. Попова Н. М. Методи оцінки впливу виробничо-технічних чинників на рівень гармонізації управлінської діяльності на підприємстві / Н. М. Попова // Вісник СНУ ім. В. Даля. – Луганськ : СНУ ім. В. Даля. – 2012. – № 1 (172) Частина 2. – С. 194–200.

3. Попова Н. М. Моделювання впливу рівня гармонізації управлінської діяльності на результативність функціонування підприємства / Н. М. Попова, О. С. Шаріпова // Формування ринкової економіки в Україні : зб. наук. праць. – Львів : Львівський національний університет ім. Івана Франка, 2010. – Випуск 22. – С. 259–263.

4. Попова Н. М. Підходи до визначення оптимальних економічних результатів гармонізації управлінської діяльності / Н. М. Попова, О. С. Шаріпова // Вісник Хмельницького національного університету. – Хмельницьк : Хмельницький національний університет. – 2011. – № 5, том 3. – С. 138–141.

5. Попова Н. М. Діагностика гармонійності управлінської діяльності на підприємстві : автореф. дис. ... канд. екон. наук : спец. 08.00.04 «Економіка та управління підприємствами» / Н. М. Попова. – Луганськ, 2012. – 19 с.

6. Шаріпова О. С. Гармонізація діяльності як процес забезпечення економічної безпеки підприємства / О. С. Шаріпова, А. А. Надьон // Управління проектами та розвиток виробництва : зб. наук. пр. – Луганськ : Вид-во СНУ ім. В. Даля. – 2012. – № 1 (41). – С. 50–55 [Електронний ресурс]. – Режим доступу : <http://www.pmdp.org.ua/images/Journal/41/12sosebp.pdf>

7. Єлагін В. П. Гармонізація соціальних відносин суб'єктів соціальної держави на основі модифікації базових інститутів суспільства / В. П. Єлагін // Теорія та практика державного управління : зб. наук. пр. – Х. : Вид-во ХарПІ НАДУ «Магістр», 2012. – Вип. 2(37). – С. 10–17.

8. Безбожний В. Л. Гармонізаційний підхід до забезпечення соціально-економічної безпеки підприємства / В. Л. Безбожний // Економіка. Менеджмент. Підприємництво : зб. наук. праць Східноукраїнського НУ ім. В. Даля. – Вип. 22. Ч. 2. – Луганськ : Вид-во СНУ ім. В. Даля, 2010. – С. 54–60.

9. Ляшенко О. Економічні інтереси стейкхолдерів підприємства: діалектична взаємодія, систематизація, вибір способів узгодження / О. Ляшенко // Вісник ТНЕУ. – 2013. – № 2. – С. 54–61.

10. Статівка Н. В. Гармонізація інтересів суб'єктів економічного простору в процесі державного регулювання економіки / Н. В. Статівка ; Харківський регіональний інститут державного управління [Електронний ресурс]. – Режим доступу : <http://www.kbuapa.kharkov.ua/e-book/db/2008-1/doc/1/08.pdf>

11. Дерещ В. Реординаційні відносини як окремий вид управлінських відносин між органами виконавчої влади / В. Дерещ // Право України. – 2005. – № 5. – С. 32–35.

12. Козуб В. П. Зростання ролі реординаційних відносин у системі державного управління / В. П. Козуб ; Харківський регіональний інститут державного управління [Електронний ресурс]. – Режим доступу : <http://www.kbuapa.kharkov.ua/e-book/db/2012-1/doc/1/03.pdf>

13. Хачатурян Х. В. Реформування державного управління в контексті концептуальних управлінських інновацій / Х. В. Хачатурян ; Харківський регіональний інститут державного управління [Електронний ресурс]. – Режим доступу : <http://www.kbuapa.kharkov.ua/e-book/db/2007-1-1/doc/1/08.pdf>

14. Чмель С. Ю. Формирование стратегии устойчивого развития предприятия на основе гармонизации целей стейкхолдеров : автореф. дис. ... канд. екон. наук : спец. 08.00.05 «Экономика и управление народным хозяйством» / С. Ю. Чмель. – Москва, 2011. – 19 с.

15. Сиротовский А. С. Особенности гармонизации экономических интересов субъектов рынка в современной экономике : автореф. дис. ... канд. екон. наук : 08.00.01 / Артем Станиславович Сиротовский. – Саратов, 2012. – 165 с.

16. Муратов А. Гармонизационный подход к управлению экономическими системами // Управление экономическими системами. – 2012. – № 5 [Электронный ресурс]. – Режим доступа : <http://uecs.ru/uecs41-412012/item/1342-2012-05-14-06-38-05>

17. Трансформаційні процеси економічної системи в умовах сучасних викликів / За заг. ред. д. е. н., проф. В. І. Гринчуцького. – Тернопіль : Крок, 2014. – 544 с. – С. 213–220.

18. Довбенко М. В. Сучасна економічна теорія (Економічна нобелелогія) / М. В. Довбенко. – К. : Видавничий центр «Академія», 2005. – 336 с.

19. Варцаба В. І. Поняття гармонії і гармонізації як основа удосконалення управління людськими ресурсами соціально-економічних систем / В. І. Варцаба // Науковий вісник Івано-Франківського НТУ нафти і газу. – Серія «Економіка та управління в нафтовій і газовій промисловості». – 2013. – № 1(7). – С. 79–90.

20. Ralf Nelson Elliott // Elliott Wave International [Electronic resource]. – Mode of access : http://www.elliottwave.com/info/elliott_bio.aspx

21. Лосев А. Ф. История античной эстетики. Последние века / А. Ф. Лосев // Философский портал [Электронный ресурс]. – Режим доступа : <http://philosophy.ru/library/losef/iae7/txt23.htm>

REFERENCES

Bezbozhnyi, V. L. "Harmonizatsiinyi pidkhdid do zabezpechennia sotsialno-ekonomichnoi bezpeky pidpriemstva" [Harmonization approach to social and economic security]. *Ekonomika. Menedzhment. Pidpriemnytstvo*, vol. 2, no. 22 (2010).

Chmel, S. Yu. "Formirovanie strategii ustoychivogo razvitiia predpriatiia na osnove garmonizatsii tseley steykholderov" [Formation of a sustainable development strategy based on a harmonization of the goals of stakeholders]. *Avtoref. dis. ... kand. ekon. nauk: 08.00.05*, 2011.

Derets, V. "Reordynatsiinyi vidnosyny yak okremiy vyd upravlinnykh vidnosyn mizh orhanamy vykonavchoi vlady" [Reordinated relations as a separate administrative relations between the executive]. *Pravo Ukrainy*, no. 5 (2005): 32-35.

Dovbenko, M. V. *Suchasna ekonomichna teoriia (Ekonomichna nobelelohii)* [Modern economic theory (Economic nobeleology)]. Kyiv: Akademiia, 2005.

Kozub, V. P. "Zrostannia roli reordynatsiinykh vidnosyn u systemi derzhavnoho upravlinnia" [The increasing role reordinated relations in public administration]. <http://www.kbuapa.kharkov.ua/e-book/db/2012-1/doc/1/03.pdf>

Khachaturian, Kh. V. "Reformuvannia derzhavnoho upravlinnia v konteksti konseptualnykh upravlinnykh innovatsii" [Public administration reform in the context of conceptual administrative innovations]. <http://www.kbuapa.kharkov.ua/e-book/db/2007-1-1/doc/1/08.pdf>

Liaschenko, O. "Ekonomichni interesy steikholderiv pidpriemstva: dialektychna vzaemodiia, systematyzatsiia vybir sposo-

biv uzgodzheniia" [The economic interests of the stakeholders of the enterprise: the dialectical interaction, coordination systematization choice of methods]. *Visnyk TNEU*, no. 2 (2013): 54-61.

Losev, A. F. "Istoriia antichnoy estetiki. Poslednie veka" [History of ancient aesthetics. The last century]. *Filosofskiy portal*. <http://philosophy.ru/library/losef/iae7/txt23.htm>

Muratov, A. "Garmonizatsionnyy podkhod k upravleniiu ekonomicheskimi sistemami" [Harmonization approach to managing economic systems]. <http://uecs.ru/uecs41-412012/item/I342-2012-05-14-06-38-05>.

Popova, N. M., and Sharipova, O. S. "Modeliuvannia vplyvu rivnia harmonizatsii upravlinskoï diialnosti na rezultatyvnist funktsionuvannia pidpriemstva" [Modelling the impact of harmonization on performance management activities of the enterprise]. *Formuvannia rynkovoï ekonomiky v Ukraini*, no. 22 (2010): 259-263.

Popova, N. M. "Diahnostyka harmoniinosti upravlinskoï diialnosti na pidpriemstvi" [Diagnosis of harmony management of the enterprise]. *Avtoref. dys. ... kand. ekon. nauk : 08.00.04*, 2012.

Popova, N. M. "Metody otsinky vplyvu vyrobnycho-tekhnychnykh chynnykiv na riven harmonizatsii upravlinskoï diialnosti na pidpriemstvi" [Methods for assessing the impact of industrial and technical factors on the harmonization of administrative activity in the enterprise]. *Visnyk SNU im. V. Dalia*, vol. 2, no. 1 (172) (2012): 194-200.

Popova, N. M., and Sharipova, O. S. "Pidkhody do vyznachenia optimalnykh ekonomichnykh rezultativ harmonizatsii upravlinskoï diialnosti" [Approaches to determine the optimal economic results of the harmonization of management]. *Visnyk Khmelnytskoho natsionalnoho universytetu*, vol. 3, no. 5 (2011): 138-141.

Popova, N. M., and Berezovskyi, Yu. V. "Otsinka znachushchosti vplyvu chynnykiv na formuvannia peredumov do harmonizatsii upravlinskoï diialnosti" [Assessment of the significance of factors influence the formation of the prerequisites for the harmonization

of management]. *Upravlinnia proektamy ta rozvytok vyrobnytstva*, no. 3 (39) (2011): 57-62.

"Ralf Nelson Elliott" Elliott Wave International. http://www.elliottwave.com/info/elliott_bio.aspx

Sharipova, O. S., and Nadyon, A. A. "Harmonizatsiia diialnosti yak protses zabezpechennia ekonomichnoi bezpeky pidpriemstva" [Harmonisation of a process of ensuring economic security]. <http://www.pmdp.org.ua/images/Journal/41/12sosebp.pdf>

Sirovskiy, A. S. "Osobennosti garmonizatsii ekonomicheskikh interesov subektiv rynka v sovremennoy ekonomike" [Features harmonization of economic interests of market participants in the modern economy]. *Avtoref. dis. ... kand. ekon. nauk : 08.00.01*, 2012.

Stativka, N. V. "Harmonizatsiia interesiv sub'ektiv ekonomichnoho prostoru v protsesi derzhavnoho rehuliuвання ekonomiky" [The harmonization of interests of economic space in the state regulation of the economy]. <http://www.kbuapa.kharkov.ua/e-book/db/2008-1/doc/1/08.pdf>

Transformatsiini protsesy ekonomichnoi systemy v umovakh suchasnykh vyklykiv [Transformation processes of the economic system in contemporary challenges]. Ternopil: Krok, 2014.

Vartsaba, V. I. "Poniattia harmonii i harmonizatsii iak osnova udoskonalennia upravlinnia liudskymy resursamy sotsialno-ekonomichnykh system" [The concept of harmony and harmonization as a basis for improving human resources management of socio-economic systems]. *Naukovyi visnyk Ivano-Frankivskoho NTU nafty i hazu. Seriiia «Ekonomika ta upravlinnia v naftovii i hazovii promyslovosti»*, no. 1 (7) (2013): 79-90.

Yelahir, V. P. "Harmonizatsiia sotsialnykh vidnosyn subektiv sotsialnoi derzhavy na osnovi modyfikatsii bazovykh instytutiv suspilstva" [Harmonisation of social relations subjects of social state based on the modification of the basic institutions of society]. *Teoriia ta praktyka derzhavnoho upravlinnia*, no. 2 (37) (2012): 10-17.